

Specialeansøgning til Sundhedsstyrelsens
specialeplan

Speciale: Intern medicin: endokrinologi

Region/privat udbyder: Region Midtjylland

Dato: 14. januar 2016

Der henvises til Sundhedsstyrelsens publikation ”Specialeplanlægning – begreber, principper og krav”, som er tilgængelig på Sundhedsstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger.

1 Indholdsfortegnelse

1	Indholdsfortegnelse	2
2	Generelle overvejelser i forhold til specialet	3
2.1	Indledende overordnet redegørelse for implementeringen af specialevejledningen hos ansøger	3
2.2	Beskrivelse af den planlagte organisering af akutområdet i forhold til specialet	4
2.3	Beskrivelse af sammenhængen i specialet på tværs af funktionsniveauer og sygehusmatrikler	4
2.4	Beskrivelse af sammenhængen til andre specialer	5
2.5	Implementering	6
2.6	Udvikling og fremtidsplaner	6
3	Specialets hovedfunktionsniveau	6
3.1	Overordnet beskrivelse af den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet	7
3.2	Overordnet beskrivelse af opfyldelsen af anbefalinger til varetagelsen af hovedfunktioner i specialet	7
3.3	Andre oplysninger vedr. hovedfunktioner i specialet	8
4	Specialets regionsfunktionsniveau	9
4.1	Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt	9
4.2	Beskrivelse af den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet	9
4.3	Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af regionsfunktioner i specialet	10
4.4	Formaliseret samarbejde	11
4.5	Udefunktioner	12
4.6	Andre oplysninger vedr. regionsfunktioner i specialet	12
5	Specialets højtspecialiserede niveau	13
5.1	Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt	13
5.2	Beskrivelse af den planlagte organisering af højtspecialiserede funktioner i specialet	13
5.3	Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af højtspecialiserede funktioner i specialet	13
5.4	Formaliseret samarbejde	14
5.5	Udefunktioner	15
5.6	Andre oplysninger vedr. højtspecialiserede funktioner i specialet	15

2 Generelle overvejelser i forhold til specialet

2.1 Indledende overordnet redegørelse for implementeringen af specialevejledningen hos ansøger

Vejledning:

Der efterspørges en kort redegørelse for, hvordan specialevejledningen, på tværs af hovedfunktionsniveau, regions- og højtspécialiseret niveau, er implementeret i regionen/på det private sygehus, herunder eventuelle udfordringer (kun relevant hvis regionen/ det private sygehus allerede er godkendt til varetagelse af specialfunktioner i specialet)

Besvarelse:

I Region Midtjylland er det organiseret sådan, at de *højtspécialiserede funktioner* som udgangspunkt varetages på Aarhus Universitetshospital.

Regionsfunktioner varetages som udgangspunkt alle på Aarhus Universitetshospital og er herudover fordelt ud på de øvrige hospitaler i regionen ud fra forskellige hensyn (se punkt 4.2).

Som udgangspunkt varetages alle *hovedfunktioner* ved alle hospitalsenheder.

Der er i Region Midtjylland 6 matrikler med endokrinologisk funktion:

- Aarhus Universitetshospital, Aarhus
- Regionshospitalet Herning
- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Randers
- Regionshospitalet Silkeborg
- Regionshospitalet Viborg

Aarhus Universitetshospital, Aarhus har en endokrinologisk afdeling. På de øvrige hospitaler varetages specialet som en del af den medicinske afdeling. På Regionshospitalet Silkeborg er funktionen en del af Diagnostisk Center.

De højtspécialiserede funktioner inden for specialet varetages i henhold til den gældende specialevejledning udelukkende på Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

Regionsfunktioner inden for intern medicin: endokrinologi varetages hovedsageligt på Aarhus Universitetshospital, Aarhus. Derudover varetager Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Horsens regionsfunktionen *Diagnostik med henblik på operation for fedme* - Regionshospitalet Horsens i et formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

De tildelte regionsfunktioner og højtspécialiserede funktioner inden for intern medicin: endokrinologi er implementeret i overensstemmelse med den gældende specialevejledning.

Der er udarbejdet en regional retningslinje for samarbejdet mellem Medicinsk Endokrinologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital, Aarhus og afdelinger med endokrinologi på regionshospitalerne. Retningslinjen beskriver samarbejdet omkring snitfladerne mellem regionsfunktionsniveauet og hovedfunktionsniveauet (se også punkt 2.3).

2.2 Beskrivelse af den planlagte organisering af akutområdet i forhold til specialet

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af, hvordan organiseringen af akutområdet overordnet opfylder anbefalinger og krav i denne specialevejledning

Besvarelse:

Region Midtjylland har fem akuthospitaler som er oplyst nedenfor.

- Aarhus Universitetshospital, Aarhus
- Regionshospitalet Herning
- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Randers
- Regionshospitalet Viborg

Regionshospitalet Silkeborg modtager akutte, visiterede intern medicinske patienter kl. 8-17 på hverdage. Endvidere modtager Regionshospitalet Silkeborg – som led i et forskningsprojekt - døgnet rundt kendte kroniske patienter med akut forværring af deres kroniske sygdom.

For mere uddybende beskrivelse af organiseringen af akutområdet i Region Midtjylland henvises til overliggernotatet.

Intern medicin: endokrinologi indgår i dækningen af akutafdelingerne med døgndækkende adgang til intern medicin.

Akutte endokrinologiske patienter modtages i akutafdelinger samt på Regionshospitalet Silkeborg, jf. ovenfor.

2.3 Beskrivelse af sammenhængen i specialet på tværs af funktionsniveauer og sygehusmatrikler

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af, hvordan patientforløb organiseres på tværs af funktionsniveauer, herunder organiseringen af behandling på tværs af sygehusmatrikler i regionen.

Besvarelse:

Hospitalerne i Region Midtjylland har generelt et tæt og velfungerende samarbejde om patientforløb, der går på tværs af funktionsniveauer og/eller patientforløb, hvor behandlingen går på tværs af sygehusmatrikler i regionen. I tilfælde, hvor den videre del af et patientforløb skal foregå på et højere specialiseringsniveau, end det enkelte hospital selv varetager, henvises patienten til et hospital, der varetager funktionen på det rette specialiseringsniveau.

Samarbejdet på tværs af hospitalerne i Region Midtjylland understøttes af blandt andet fælles visitationsretningslinjer samt eventuelt konferencer (fx video- eller MDT-konferencer) til afklaring af patienter med kompliceret sygdomsbillede og beslutning om viderehenvisning af patienter til højere specialiseringsniveau.

Der er således en samarbejdskultur, hvor de aftaler, der er indgået typisk om store eller komplicerede sygdomsgrupper, lægger grunden til løbende samarbejde og dialog om øvrige patientgrupper. Inden for intern medicin: endokrinologi kan nævnes udviklingen af et

forløbsprogram for diabetes II patienter i Region Midtjylland, som omfatter den samlede tværfaglige, tværsektorielle og koordinerede indsats for diabetes II på hospitaler, i kommuner og i almen praksis.

Der er udarbejdet samarbejdsaftaler mellem Medicinsk Endokrinologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital og regionshospitalerne vedrørende en række endokrinologiske tilstande, der har status som regionsfunktion:

- Behandlingskrævende Graves´ orbitopati
- Gravide med persisterende højteller lavt stofskifte samt gravide med tidligere Graves sygdom som er i substitutionsbehandling
- Patienter med primær hyperparathyreodisme, der ikke kan/skal opereres
- Mandlige osteoporosepatienter
- Patienter med Mb. Addison
- Patienter med sent debuterende testosteronmangel
- Patienter med hyperaldosteronisme i medicinsk behandling
- Patienter der efter operation har hypocalcæmi, der behandles medicinsk

Disse samarbejdsaftaler er udarbejdet af det endokrinologiske specialeråd i Region Midtjylland. Aftalerne er vedhæftet samt tillige det e-dok dokument, hvis formål det er at sikre, at ”alle speciallæger i intern medicin; endokrinologi i Region Midtjylland er bekendt med og behandler i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens specialefordeling og samarbejdsaftaler mellem de medicinske afdelinger”. Samarbejdsaftalerne præciserer under hvilke omstændigheder, de pågældende sygdomme med Aarhus Universitetshospitals accept kan behandles på regionshospitalerne. Det drejer sig alt afhængig af lidelsens art om delekontrol eller individuel konference om behandlingsstrategien. Ordningen har fungeret til alles tilfredshed i flere år.

Samarbejdsaftalerne vil blive suppleret med en samarbejdsaftale vedrørende funktionen *Gravide med insulinbehandlet gestationel diabetes mellitus* mellem Aarhus Universitetshospital og de regionshospitaler, der søger om at varetage samme regionsfunktion inden for gynækologi og obstetrik i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital.

Det hensigtsmæssige patientforløb foregår løbende med koordinering af informationer i den fælles elektroniske patientjournal, EPJ Region Midtjylland.

Det koordinerende samarbejde mellem sygehusafdelinger i et patientforløb foregår ved viderehenvisning og samarbejde via den elektroniske patientjournal, EPJ mellem forskellige specialiseringsniveauer inden for samme speciale eller andet speciale.

2.4 Beskrivelse af sammenhængen til andre specialer

Vejledning:

Der efterspørges beskrivelse af, hvordan samarbejdet med andre relevante specialer er sikret/sikres fremadrettet med særligt fokus på specialer på forskellige matrikler

Besvarelse:

Alle afdelinger med intern medicin: endokrinologi har etableret samarbejde med nedenstående specialer alt afhængigt af de forskellige sygdomskategorier. De nævnte specialer findes på alle hospitalsenheder, og samarbejdet er således inden for egen organisation. Undtaget er karkirurgi, hvor Regionshospitalet Herning samarbejder med den karkirurgiske afdeling på Regionshospitalet Viborg, og Regionshospitalet Horsens og Regionshospitalet Randers med den karkirurgiske afdeling på Aarhus Universitetshospital, Skejby. Regionshospitalet Horsens samarbejder desuden med Aarhus Universitetshospital om klinisk fysiologi og nuklearmedicin.

- De intern medicinske specialer
- Ortopædisk kirurgi
- Gynækologi og obstetrik
- Karkirurgi
- Klinisk fysiologi og nuklearmedicin
- Kirurgi
- Neurokirurgi

2.5 Implementering

Vejledning:

Der efterspørges en detaljeret plan for implementering af de specialfunktioner i specialeansøgningen, som ikke aktuelt varetages, men som ønskes varetaget, herunder en præcis angivelse af tidshorisont (måned/år).

Besvarelse:

De regionsfunktioner og højtspecialiserede funktioner, der søges om, varetages allerede i dag på de angivne matrikler. De hidtil gældende samarbejdsaftaler, beskrevet i punkt 2.3, ønskes videreført.

Dog søges der som noget nyt om varetagelse af følgende regionsfunktion på Regionshospitalet Viborg:

- *Gravide med tidligere bariatrisk kirurgi (incidens 200 pt.)*

Funktionen kan varetages pr. 1.1.2017 eller tidligere ved behov.

Der søges desuden som noget nyt om varetagelse af regionsfunktionen *Gravide med insulinbehandlet gestationel diabetes* ved Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Herning i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital, Aarhus. Funktionen vil blive varetaget i overensstemmelse med samarbejdsaftaler beskrevet i punkt 2.3.

Funktionen kan varetages på begge matrikler pr. 1.1.2017.

For uddybende information om ovennævnte funktioner henvises til afsnit 4.3.

2.6 Udvikling og fremtidsplaner

Vejledning:

Der efterspørges overvejelser over den fremadrettede udvikling af specialet i regionen/på privathospitalet med fokus på organisatoriske overvejelser, planer om nybyggeri, faglige satsningsområder og lign.

Besvarelse:

3 Specialets hovedfunktionsniveau

NB! Der skal ikke ansøges om varetagelse af hovedfunktioner indenfor specialet, men varetagelsen af hovedfunktionsniveauet ønskes beskrevet nedenfor.

3.1 Overordnet beskrivelse af den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet

Vejledning:

Der efterspørges bl.a. en beskrivelse af varetagelsen af hovedfunktionsniveauet i specialet, herunder på hvilke sygehusmatrikler hovedfunktionerne varetages.

Besvarelse:

Følgende matrikler i Region Midtjylland varetager hovedfunktioner inden for intern medicin: endokrinologi:

- Aarhus Universitetshospital, Aarhus
- Regionshospitalet Herning
- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Randers
- Regionshospitalet Silkeborg
- Regionshospitalet Viborg

Det bemærkes, at den *basale eller indledende* udredning foretages på det hospital, der modtager patienten (som i dag). De ukomplicerede tilfælde behandles lokalt. *Komplicerede tilfælde og den videre udredning og behandling* viderevisiteres til de hospitaler, der har regionsfunktionen. Kontrol og efterbehandling anses for at kunne varetages lokalt.

Regionshospitalet Viborg har udefunktion på Regionshospitalet Skive, hvor der på hovedfunktionsniveau sker udredning og kontrol af patienter henvist fra Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Viborg. Udefunktionen er bemannet med personale, som er ansat i Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Viborg.

3.2 Overordnet beskrivelse af opfyldelsen af anbefalinger til varetagelsen af hovedfunktioner i specialet

Vejledning:

Beskrivelsen bør tage udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens anbefalinger i specialevejledningen.

Besvarelse:

Alle hospitaler, som varetager endokrinologiske hovedfunktioner, råder over den nødvendige ekspertise samt specielt uddannet personale i øvrigt, nødvendige faciliteter og tilstrækkeligt aktivitetsniveau for den enkelte opgave.

Det er på alle matrikler med endokrinologi på hovedfunktionsniveau muligt at få assistance umiddelbart fra en speciallæge i ét af de ni specialer inden for intern medicin. Der er på alle matrikler desuden mulighed for assistance fra en speciallæge i intern medicin: endokrinologi enten i egen afdeling (på regionshospitalerne) eller på Aarhus Universitetshospital med henblik på telefonisk rådgivning om diagnostik, behandling og eventuelt visitation til en afdeling på regions- eller højtspecialiseret niveau.

Øvrigt personale, herunder sygeplejersker, har relevante kompetencer og erfaring i varetagelse af specialets patienter.

Det gælder for alle matrikler med endokrinologi på hovedfunktionsniveau, at der samarbejdes med intern medicin bredt set.

3.3 Andre oplysninger vedr. hovedfunktioner i specialet

Vejledning:

Såfremt regionen/privathospitalet har yderligere oplysninger eller bemærkninger, kan de anføres her.

Besvarelse:

4 Specialets regionsfunktionsniveau

4.1 Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan regionsfunktioner i specialevejledningen er implementeret i regionen/på det private sygehus (kun relevant hvis regionen/ det private sygehus allerede er godkendt)

Besvarelse:

Der er i den gældende specialevejledning tildelt regionsfunktioner inden for intern medicin: endokrinologi på følgende matrikler i Region Midtjylland:

- Aarhus Universitetshospital, Aarhus
- Regionshospitalet Viborg

De tildelte regionsfunktioner er implementeret i overensstemmelse med specialevejledningen.

4.2 Beskrivelse af den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af den overordnede organisering og varetagelse af regionsfunktionerne, herunder på hvilke sygehusmatrikler regionsfunktionerne ønskes varetaget og begrundelsen herfor, samt hvis der ansøges for flere sygehusmatrikler, hvordan de ansøgte sygehusmatrikler så vil samarbejde om varetagelsen af regionsfunktionerne.

Besvarelse:

Det generelle princip for placering af regionsfunktioner i Region Midtjylland er, at funktionerne fordeles ud fra en konkret afvejning af nedenstående hensyn:

- At opfylde Sundhedsstyrelsens krav til varetagelse af funktionerne, herunder sikre en tilstrækkelig volumen til at opretholde en høj kvalitet.
- At tilrettelægge hensigtsmæssige patientforløb og understøtte Region Midtjyllands akutplan samt bæredygtigheden af det enkelte akuthospital.
- At sikre Aarhus Universitetshospital også fremover udgør rammen om den specialiserede virksomhed og understøttes heri ved varetagelse af så mange regionsfunktioner som muligt.

Regionsfunktionerne ønskes fremadrettet varetaget på samme matrikler som i dag.

Undtaget er regionsfunktionen *Gravide med tidlige bariatrisk kirurgi...*, der ønskes flyttet fra Aarhus Universitetshospital, Aarhus til Regionshospitalet Viborg. Baggrunden for ønsket er, at Regionshospitalet Viborg har overtaget al bariatrisk kirurgi i regionen, se i øvrigt afsnit 4.3.

Desuden søges desuden som noget nyt om varetagelse af regionsfunktionen *Gravide med insulinbehandlet gestationel diabetes* ved Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Herning i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

4.3 Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af regionsfunktioner i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan kravene i Sundhedsstyrelsens specialevejledning til varetagelse af regionsfunktioner indenfor specialet opfyldes. Redegørelsen skal ske for hver sygehusmatrikel, som planlægges at varetage regionsfunktioner.

Afsnittet skal supplere og uddybe oplysningerne i excel-skemaerne, som indsendes for hver sygehusmatrikel. Alle relevante tal-data og ja/nej-besvarelser indtastes i excel-skemaet, og det beskrives nedenfor, hvorledes det enkelte sygehus samlet set lever op til specialevejledningens krav til varetagelse af specialfunktioner i specialet.

Hvis der i det indtastede data i excel-skemaet, er afvigelser fra specialevejledningens krav om varetagelse beskrives det desuden nedenfor.

Besvarelse for Aarhus Universitetshospital, Aarhus:

På Aarhus Universitetshospital, Aarhus er de endokrinologiske speciallæger i tilstedeværelse fra kl. 8-16.30 og har rådighedsvagt hele døgnet 365 dage om året. Alle speciallæger har kompetencer til at klare akutte problemstillinger også i de højtspecialiserede funktioner. Det antal speciallæger, der er angivet i excel-arket, er det antal speciallæger, som har særlige kompetencer, herunder forskningsmæssige kompetencer inden for området.

Det må konstateres, at der for en række regionsfunktioner er en vis diskrepans mellem Region Midtjyllands volumental og det volumen, som Sundhedsstyrelsen har estimeret, der er på landsplan. Regionen vurderer dog, at de angivne volumental er velbegrundede, og bemærker følgende i forhold til konkrete regionsfunktioner:

- *"Diagnostik af insulinomer...":* Der er medtaget tal for Region Nordjylland, idet afdelingen ved Aarhus Universitetshospital også har udredt patienterne fra denne region.
- *"Hyperthyreose...":* Det er en klar faglig vurdering, at der er et større antal patienter, end der fremgår af vejledningen.
- *"Klinefelters syndrom...":* Volumentalene bygger på tal fra 2014.

Besvarelse for Regionshospitalet Viborg:

Funktionen *Gravide med tidligere bariatrisk kirurgi* vil blive varetaget af Medicinsk Afdeling. Afdelingen har 3 speciallæger i endokrinologi og varetager også regionsfunktionen *Bariatrisk kirurgi: visitation og postoperativ kontrol i minimum to år efter operation.*

Funktionen *Gravide med tidligere bariatrisk kirurgi* vil blive varetaget i et tæt samarbejde med gynækologi-obstetrik og kirurgi på Regionshospitalet Viborg. I Region Midtjylland er bariatrisk kirurgi på både regionsfunktionsniveau og højtspecialiseret niveau samlet på Regionshospitalet Viborg pr. 1. oktober 2015. Der er i afdelingen for Kvindesygdomme og Fødsler, Regionshospitalet Viborg ansat 12 speciallæger. Der er speciallæge i tilstedeværelsesvagt, og afdelingen har ca. 3.300 fødsler årligt.

Der har i en årrække været et velfungerende samarbejde mellem Regionshospitalet Silkeborg/Regionshospitalet Viborg og Aarhus Universitetshospital om patienter nævnt under

punkt 2.3 i et nedskrevet formaliseret samarbejde med Medicinsk Endokrinologisk Afdeling (MEA) i Aarhus, hvilket ønskes videreført med MEAs og specialerådets opbakning.

Funktionen *Gravide med insulinbehandlet gestationel diabetes mellitus* vil blive varetaget i Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Viborg i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital og efter gældende regionale og nationale kliniske retningslinjer. Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Viborg har 3 speciallæger og specialuddannede sygeplejersker, der kan varetage funktionen, og som har stor erfaring med diabetesbehandling. Funktionen vil blive varetaget i tæt samarbejde med afdelingen for Kvindesygdomme og Fødsler, Regionshospitalet Viborg, der har ca. 2.200 fødsler årligt samt i samarbejde med Børneafdelingen ved Regionshospitalet Viborg, som har neonatal funktion, hvor der kan behandles børn fra 28. graviditetsuge. Gravide med truende for tidlig fødsel før 28. graviditetsuge videresendes til Aarhus Universitetshospital, Skejby.

Besvarelse for Regionshospitalet Herning:

Funktionen *Gravide med insulinbehandlet gestationel diabetes mellitus* vil blive varetaget af Medicinsk Endokrinologisk Afdeling i tæt samarbejde med Gynækologisk-Obstetrisk Afdeling, Hospitalsenheden Vest. Der er fire speciallæger i endokrinologi med døgndækkende telefonvagt og 20 speciallæger i gynækologi-obstetrik i tilstedeværelsesvagt.

Besvarelse for Regionshospitalet Horsens:

Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Horsens har gennem de forløbne 4 år varetaget regionsfunktion i medicinsk udredning/visitation til bariatrisk kirurgi og postoperativ efterkontrol i minimum 2 år. Funktionen er tilknyttet Endo.Amb. og varetages af et team bestående af 2 speciallæger, 2 diætister og ad hoc diabetessygeplejersker efter journalskrivning hos en af afdelingens reservelæger. Der indrapporteres til Dansk Fedmekirurgi Database. Funktionen varetages under en samarbejdsaftale med Medicinsk Endokrinologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital, Tage Hansens Gade. Kirurgisk samarbejdes der med Kirurgisk Afdeling L, Aarhus Universitetshospital, Nørrebrogade, men fra november 2015 er kirurgien overgået til Kirurgisk Afdeling, Regionshospitalet Viborg, Hospitalsenhed Midt. Der pågår aktuelt et arbejde med at omredigere Viborgs "Informationsbog til patienten", som fremover bliver det fælles informationsmateriale, samt etablere lokal instruks for adipositas kirurgi. Relevante patienter forsøges henvist til pågående studier i regionen.

4.4 Formaliseret samarbejde

Vejledning:

Såfremt funktioner i specialet søges varetaget i et formaliseret samarbejde med andre sygehusmatrikler i eller uden for regionen, bedes dette beskrevet og præciseret nærmere, herunder hvilke sygehusmatrikler, der indgår i det planlagte formaliserede samarbejde, og hvilke konkrete funktioner, det drejer sig om.

Den konkrete aftale om formaliseret samarbejde kan eventuelt vedlægges, men dette er kun et krav, hvis det fremgår specifikt af ansøgningsmaterialets specialevejledning, jf. Sundhedsstyrelsens publikation "Specialeplanlægning – begreber, principper og krav" tilgængelig fra Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Besvarelse:

Der er i Region Midtjylland aftalt en intern proces for indgåelse af og opfølgning på formaliserede samarbejdsaftaler.

I forhold til *indgåelse af aftaler* er det aftalt, at det hospital, der ønsker at søge om at varetage en specialfunktion i et formaliseret samarbejde, skal have haft en dialog med det hospital, som aftalen

forventes at skulle indgås med, forud for fremsendelsen af endelig specialeansøgning. Det er aftalt, at der mellem hospitalerne skal være tydelig aftaler om følgende:

- Patientforløb eller patienter, som er omfattet af aftalen.
- Kvalitetsudvikling, herunder udarbejdelse af konkrete mål og aftale om fælles uddannelse.
- Opfølgning på disse mål og generel overholdelse af aftalen.

De endelige skriftlige formaliserede samarbejdsaftaler vil blive udarbejdet umiddelbart efter Sundhedsstyrelsens godkendelse af ansøgningen.

I forhold til *opfølgning på indgåede aftaler* er der i Region Midtjylland følgende forventninger til de formaliserede samarbejder:

- Der afholdes som minimum to årlige møder mellem de samarbejdende afdelinger. På disse møder drøftes kvaliteten.
- På baggrund af disse drøftelser aftales der om nødvendigt specifikke behov for øget samarbejde om for eksempel uddannelse og oplæring.
- Såfremt den ene eller begge oplever, at der opstår problemer i forhold til overholdelse af aftalen, er hospitalerne gensidigt forpligtede til at tage dette op.
- Ved eventuelle kvalitetsmæssige problemer er det hospitalet, der er godkendt til at varetage en given specialfunktion i formaliseret samarbejde, der har det fulde ansvar for, at der hurtigt tages hånd om disse problemer, sådan at kvalitetsmangler udbedres.

Medicinsk udredning/visitation til bariatrisk kirurgi og postoperativ efterkontrol i minimum 2 år søges varetaget ved Regionshospitalet Horsens i formaliseret samarbejde med Medicinsk Endokrinologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital, Tage Hansens Gade. Regionshospitalet Horsens deltager i 5 til 6 årlige regionale fælles Med./Kir.-møder, hvor såvel patientspecifikke som teoretiske og administrative problematikker drøftes. Mere hastende problematikker forsøges afklaret telefonisk. Fremover vil det kirurgiske samarbejde foregå i forhold til Kirurgisk Afdeling, Regionshospitalet Viborg, Hospitalsenhed Midt.

4.5 Udefunktioner

Vejledning:

Såfremt der planlægges med brug af udefunktioner inden for specialet, skal dette beskrives nærmere, herunder hvilke konkrete funktioner det drejer sig om.

Besvarelse:

Der er ikke planlagt udefunktioner på regionsfunktionsniveau inden for specialet.

4.6 Andre oplysninger vedr. regionsfunktioner i specialet

Vejledning:

Såfremt regionen/privathospitalet har yderligere oplysninger eller bemærkninger som er særligt relevante for Sundhedsstyrelsens sagsbehandling, kan de anføres her. Der kan fx angives relevant dokumentation for kvalitet i varetagelsen af udvalgte regionsfunktioner, særlig forskningsaktivitet eller lign.

Besvarelse:

5 Specialets højt specialiserede niveau

5.1 Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan højt specialiserede funktioner i specialevejledningen er implementeret i regionen/på det private sygehus (kun relevant hvis regionen/ det private sygehus allerede er godkendt)

Besvarelse:

Der er i den gældende specialevejledning tildelt højt specialiserede funktioner til Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

De tildelte højt specialiserede funktioner er implementeret i overensstemmelse med specialevejledningen.

5.2 Beskrivelse af den planlagte organisering af højt specialiserede funktioner i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af den overordnede organisering og varetagelse af de højt specialiserede funktioner, herunder på hvilke sygehusmatrikler højt specialiserede funktioner ønskes varetaget og begrundelsen herfor, samt hvis der ansøges for flere sygehusmatrikler, hvordan de ansøgte sygehusmatrikler så vil samarbejde om varetagelsen af de højt specialiserede funktioner.

Besvarelse:

Der søges om højt specialiserede funktioner inden for intern medicin: endokrinologi til samme matrikel, som varetager det højt specialiserede niveau i dag. Der lægges således ikke op til ændringer i organisering og tværgående samarbejde.

5.3 Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af højt specialiserede funktioner i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan kravene i Sundhedsstyrelsens specialevejledning til varetagelse af højt specialiserede funktioner indenfor specialet opfyldes. Redegørelsen skal ske for hver sygehusmatrikel, som planlægges at varetage højt specialiserede funktioner.

Afsnittet skal supplere og uddybe oplysningerne i excel-skemaerne, som indsendes for hver sygehusmatrikel. Alle relevante tal-data og ja/nej-besvarelser indtastes i excel-skemaet, og det beskrives nedenfor, hvorledes det enkelte sygehus samlet set lever op til specialevejledningens krav til varetagelse af specialfunktioner i specialet.

Hvis der i det indtastede data i excel-skemaet, er afvigelser fra specialevejledningens krav om varetagelse beskrives det desuden nedenfor.

Besvarelse for Aarhus Universitetshospital, Aarhus:

Varetagelsen af de tildelte højt specialiserede funktioner på Aarhus Universitetshospital, Aarhus er fortsat udbygget med stabilt tværfagligt samarbejde og forskning med de afdelinger, der samarbejder om de forskellige patienter. I afdelingen er flere speciallæger fortrolige med de forskellige behandlinger, og forskningen er veletableret i samarbejdende teams. Patientgrundlaget er tilstrækkeligt, og samarbejdet med regionens hospitaler er veletableret, således patienterne henvises til Aarhus Universitetshospital. Personalet i de endokrinologiske klinikker på Aarhus Universitetshospital er specialuddannet inden for de forskellige højt specialiserede områder, så patienterne kan få uddannelse og vejledning i livsførelse med netop deres sjældne lidelse. Aarhus Universitetshospital har en døgndækket vagt funktion af endokrinologiske speciallæger, dermed sikres det, at patienter og andre afdelinger altid kan få råd og vejledning, og hvis nødvendigt, tilsyn ved fremmøde af speciallæge. Speciallægerne arbejder på et højt, internationalt niveau og er aktivt deltagende i international forskning og deltager i kurser og kongresser på internationalt niveau. Der er i alt 25 speciallæger tilknyttet afdelingen, heraf er 11 professorer inden for specialet.

Aarhus Universitetshospital varetager dele af funktionen *Andre sjældne diagnoser med særlige endokrinologiske symptomer*. På matriklen på Nørrebrogade varetages i dag "Prader Willi syndrom", og der genansøges om dette. Varetagelse af denne funktion forudsætter godkendelse i andre specialer. Funktionen varetages for et befolkningsgrundlag på 2,5 mio. Der ansøges også om varetagelse af "MIDD/MELAS" ved matriklen på Nørrebrogade – funktionen er ny i specialeplanen og varetages allerede i dag på Aarhus Universitetshospital. Befolkningsgrundlaget for denne funktion er 1,3 mio., og der behandles således ikke patienter fra andre regioner. På matriklen på Tage Hansens Gade varetages funktionen "Osteogenesis imperfecta".

Det må konstateres, at der for en række højt specialiserede funktioner er en vis diskrepans mellem Region Midtjyllands volumental og det volumen, som Sundhedsstyrelsen har estimeret, der er på landsplan. Regionen vurderer dog, at de angivne volumental er velbegrundede, og bemærker følgende i forhold til konkrete regionsfunktioner:

- *"Diabetes med svære neurologiske komplikationer..."*: Der er tale om et skøn. Afdelingen ved Aarhus Universitetshospital får mange patienter henvist til udredning, som så ikke har komplikationerne, men tallet er stigende. Det bemærkes desuden, at der også modtages en del patienter fra Region Hovedstaden.
- *"Sjældne calciummetaboliske lidelser..."*: Volumentallene bygger på tal fra 2014.
- *"Adrenogenitalt syndrom..."*: Volumentallene bygger på tal fra 2014.

5.4 Formaliseret samarbejde

Vejledning:

Såfremt funktioner i specialet søges varetaget i et formaliseret samarbejde med andre sygehuse/matrikler i eller uden for regionen, bedes dette beskrevet og præciseret nærmere, herunder hvilke sygehuse/matrikler, der indgår i det planlagte formaliserede samarbejde, og hvilke konkrete funktioner, det drejer sig om.

Den konkrete aftale om formaliseret samarbejde kan eventuelt vedlægges, men dette er kun et krav, hvis det fremgår specifikt af ansøgningsmaterialets specialevejledning, jf. Sundhedsstyrelsens publikation "Specialeplanlægning – begreber, principper og krav" tilgængelig fra Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Besvarelse:

Der søges ikke om højtspecialiserede funktioner varetaget i formaliseret samarbejde inden for intern medicin: endokrinologi.

5.5 Udefunktioner

Vejledning:

Såfremt der planlægges med brug af udefunktioner inden for specialet, skal dette beskrives nærmere, herunder hvilke konkrete funktioner det drejer sig om.

Besvarelse:

Der planlægges ikke med udefunktioner på højtspecialiseret niveau inden for specialet.

5.6 Andre oplysninger vedr. højtspecialiserede funktioner i specialet

Vejledning:

Såfremt regionen/privathospitalet har yderligere oplysninger eller bemærkninger som er særligt relevante for Sundhedsstyrelsens sagsbehandling, kan de anføres her. Der kan fx angives relevant dokumentation for kvalitet i varetagelsen af udvalgte højtspecialiserede funktioner, særlig forskningsaktivitet eller lign.

Besvarelse: